

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kokonaisarkkitehtuuri strategisen johtamisen välineenä

Kuntamarkkinat

14.9.2011

Anne Kauhanen-Simanainen, VM, JulkICT

Kokonaisarkkitehtuuri strategisen johtamisen välineenä

Arkkitehtuurilla tarkoitetaan tässä yhteydessä **kokonaisuuden ja sen osien rakennetta ja osien välisiä suhteita**, sekä periaatteita ja suuntaviivoja niiden suunnittelemiseksi ja kehittämiseksi.

Kokonaisarkkitehtuuri (KA)

Enterprise Architecture (EA)

Strategiset tavoitteet lähtökohtana

Hyvä palvelu tavoitteena

- **Kokonaisarkkitehtuuri kuvaa, kuinka organisaation toimintaprosessit, tiedot ja järjestelmät toimivat kokonaisuutena.**

Kokonaisarkkitehtuuri (KA)

Enterprise Architecture (EA)

- Kokonaisarkkitehtuuri on
  - **suunnittelumenetelmä**, jolla tuotetaan toiminnan ja IT-ratkaisujen tavoitetilan kuvaukset.
  - **kuvaukset** tavoitetilasta, nykytilasta ja siirtymäpolusta tavoitetilaan.
  - **toiminta- ja hallintamalli**, jonka avulla ohjataan suunnittelua, tunnistetaan ja poistetaan päällekkäinen kehittämistyö, varmistetaan laatu ja saadaan tehdyt suunnitelmat laajasti uudelleen käytettäviksi.

Strategiset tavoitteet lähtökohtana

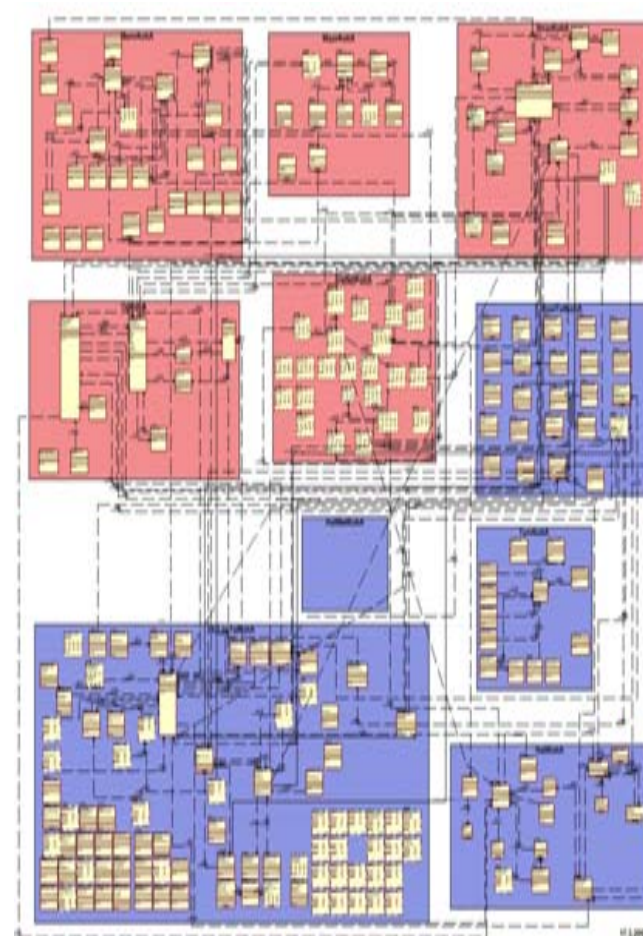

Arkkitehtuurilla tarkoitetaan **kokonaisuuden ja sen osien rakennetta ja osien välisiä suhteita**, sekä periaatteita ja suuntaviivoja niiden suunnittelemiseksi ja kehittämiseksi.

Parempi tilannetietoisuus ja tietopohja päätöksille

Kokonaisarkkitehtuurin hyötyjä:

- Rakenteiden tunnistaminen ja kuvaaminen:
  - lisää mahdollisuuksia uudelleenkäyttöön (myös organisaatorajat ylittävään),
  - vähentää päällekkäisyyttä
  - johtaa kustannusten pienenemiseen
  - kuvaa ja selittää kehittämissuhteiden väliset suhteet
- Menetelmä ja työkalu muutosten hallintaan ja vaikutusten arviointiin.
  - syy-seuraussuhteiden järjestelmällinen läpikäynti lisää ymmärrystä kehittämiskohteista ja auttaa parempien kehitysratkaisujen ja –päätösten tekemisessä
- Parempi tilannetietoisuus ja suunnittelusystematiikka pienentävät investointien riskejä ja vähentävät virhepäätöksiä.
- Välineorientoituneesta järjestelmäkehityksestä organisaation tavoitteista lähtevään asiakas- ja toimintalähtöiseen ICT-ratkaisujen kehittämiseen.

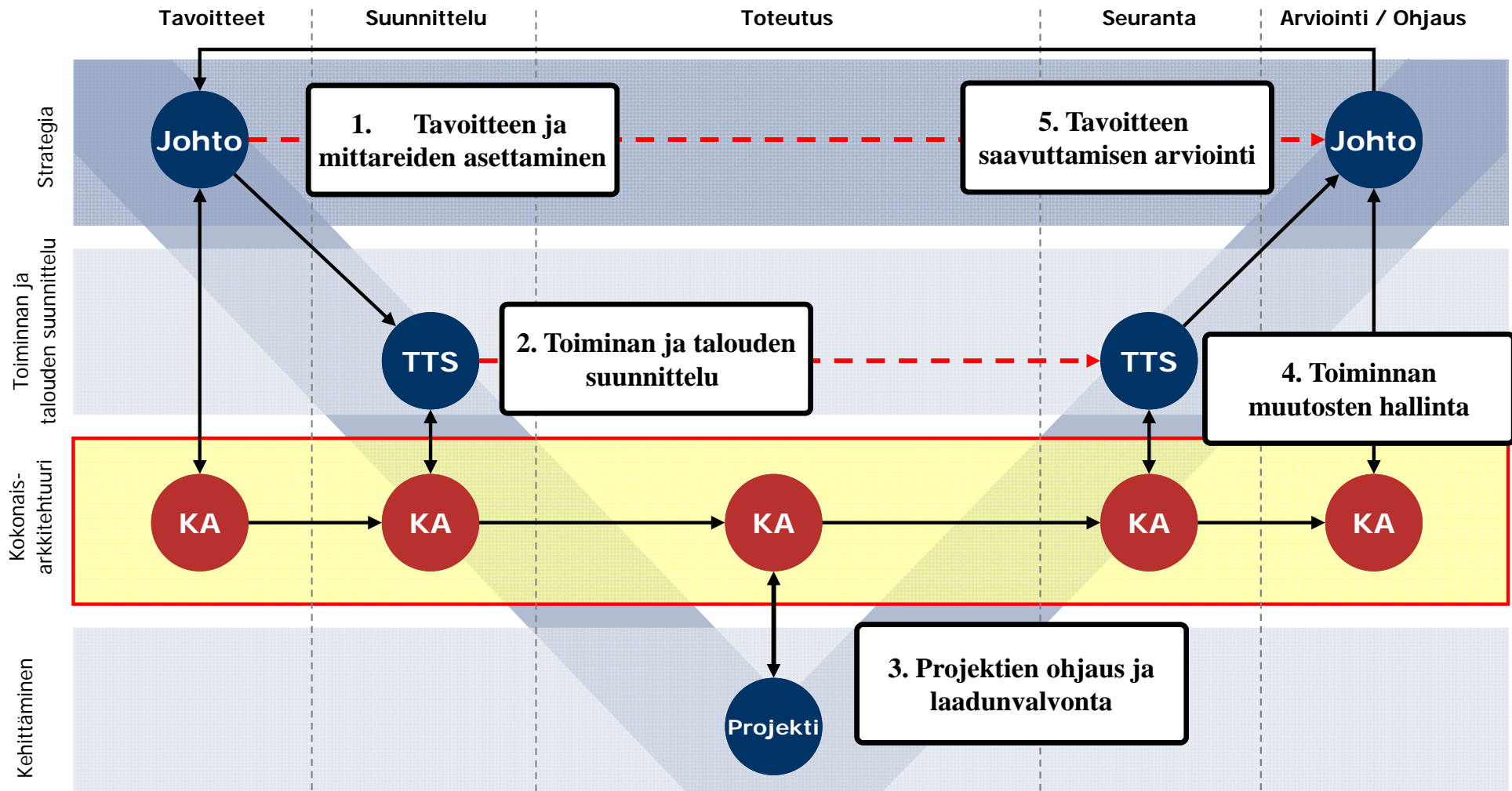
KA johtamisen välineenä

Arkkitehtuuria käytetään keskeisenä ohjausvälineenä

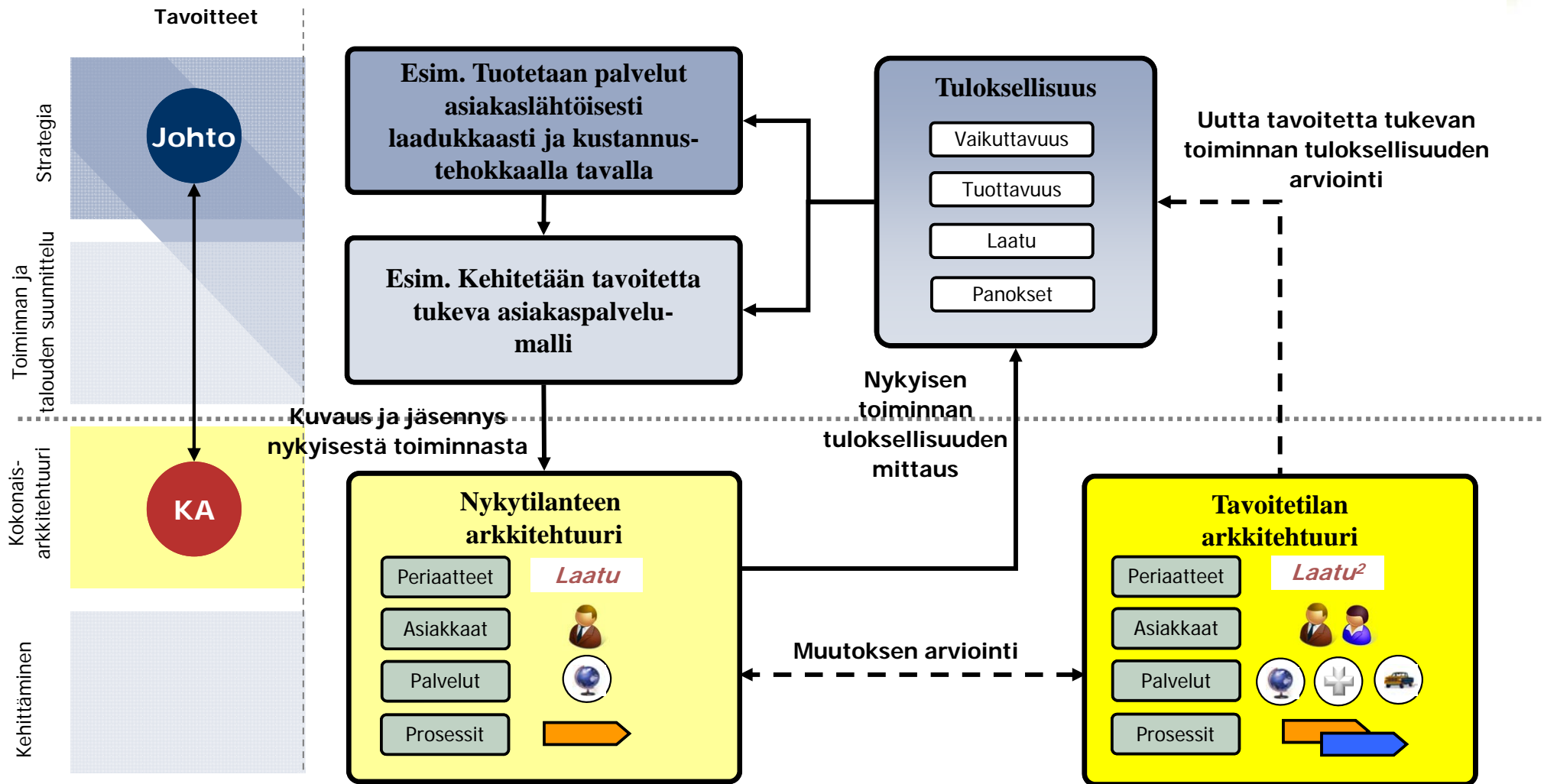
- Visio ja strategia ohjaavat arkkitehtuurin kehittämistä.
- **Arkkitehtuurilla hallitaan kokonaisuutta** ja ohjataan kehittämiskohteiden valintaa projektisalkkuun.
- Arkkitehtuurilla ohjataan projektin suunnittelua.
- Projektissa voidaan havaita muutostarpeita arkkitehtuuriin.
- Arkkitehtuurilla ohjataan projektissa kehitettävien toimintoprosessien ja tietojärjestelmien suunnittelua.
- Toimintoprosessien ja tietojärjestelmien kehittämisen ja käyttöönoton kautta arkkitehtuurin tavoitetila muuttuu nykytilaksi.

Kokonaisarkkitehtuuri johtamisen tukena

- Kokonaisarkkitehtuuri tuottaa tietoa:**
  - tavoitteiden asettamiseen
  - toiminnan ja talouden suunnitteluun
  - projektien ohjaukseen ja laadunvarmistukseen
  - toiminnan muutosten hallintaa varten
  - tavoitteiden saavuttamisen arviointiin

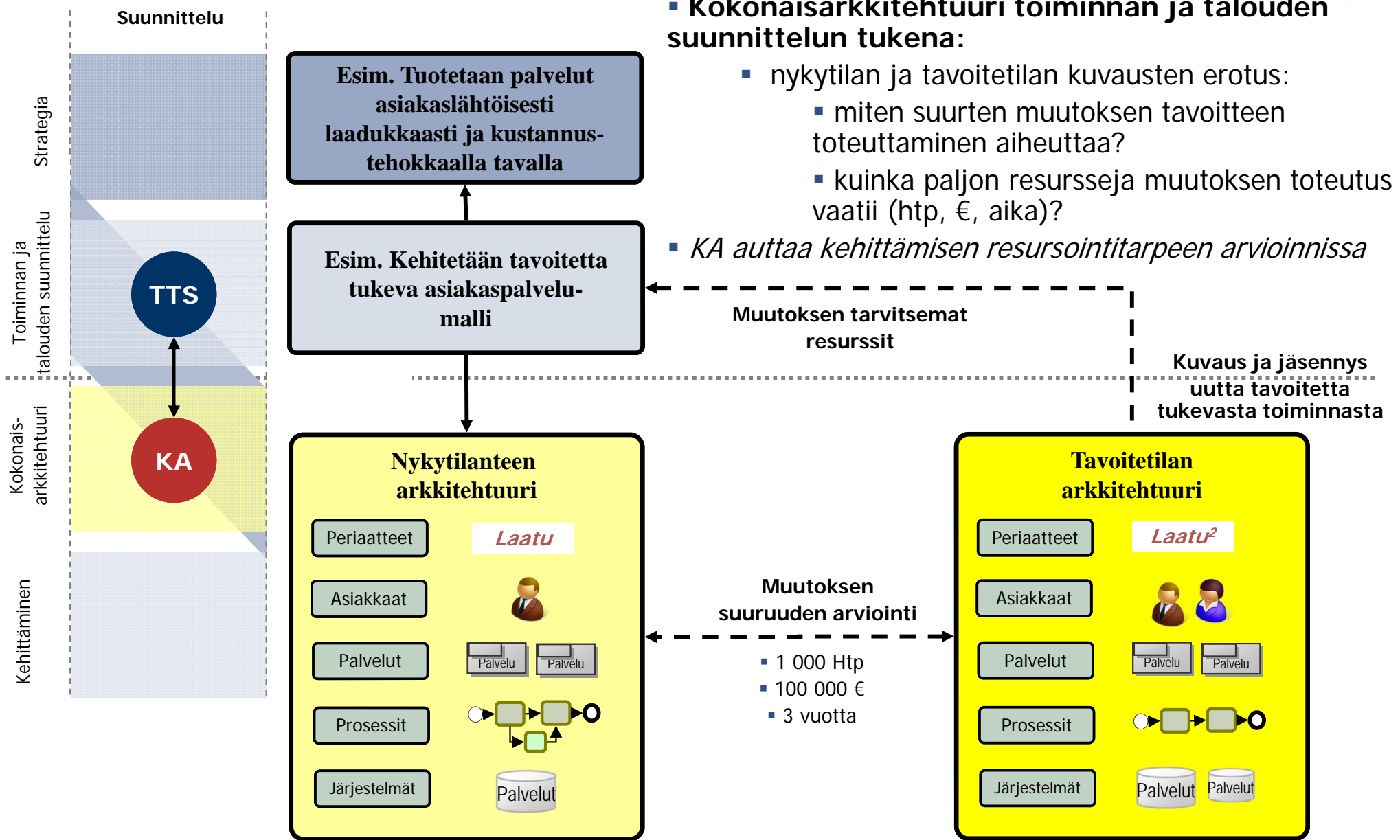
Kokonaisarkkitehtuuri ja strategia

▪ **Kokonaisarkkitehtuuri strategisen johtamisen tukena:**

- kuvaus nykyisestä toiminnasta → miten uusi tavoite muuttaa nykytilaa
- kuvaus tavoitetilan toiminnasta → miten arvioidaan tulevaa tavoitetta
- *KA helpottaa muutoksen ja sen vaikutuksen arviointia suhteessa tavoitteeseen*

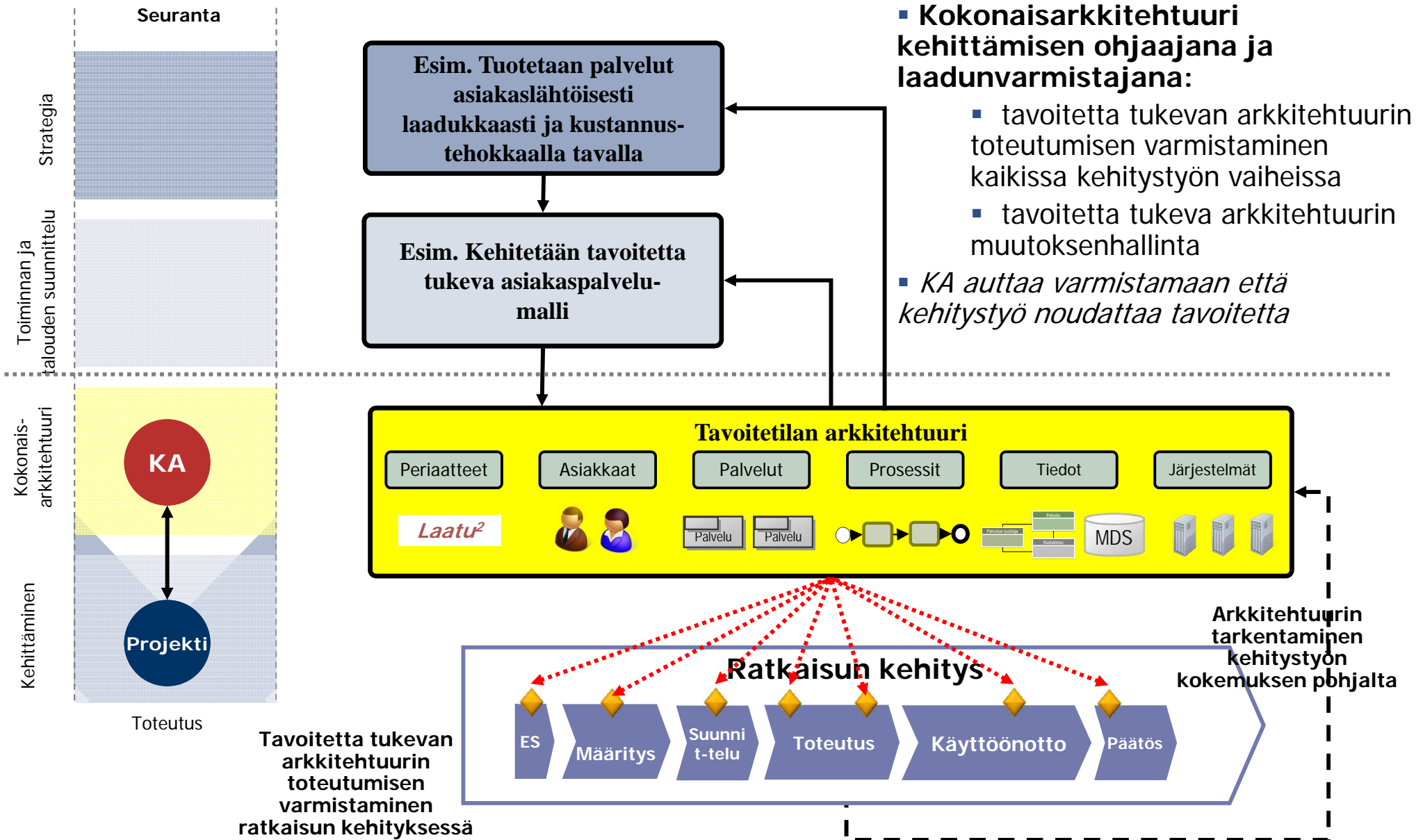
Kokonaisarkkitehtuuri ja toiminnan ja talouden suunnittelu

▪ Kokonaisarkkitehtuuri toiminnan ja talouden suunnittelun tukena:

- nykytilan ja tavoitetilan kuvausten erotus:
  - miten suurten muutoksen tavoitteen toteuttaminen aiheuttaa?
  - kuinka paljon resursseja muutoksen toteutus vaatii (htp, €, aika)?
- *KA auttaa kehittämisen resursointitarpeen arvioinnissa*

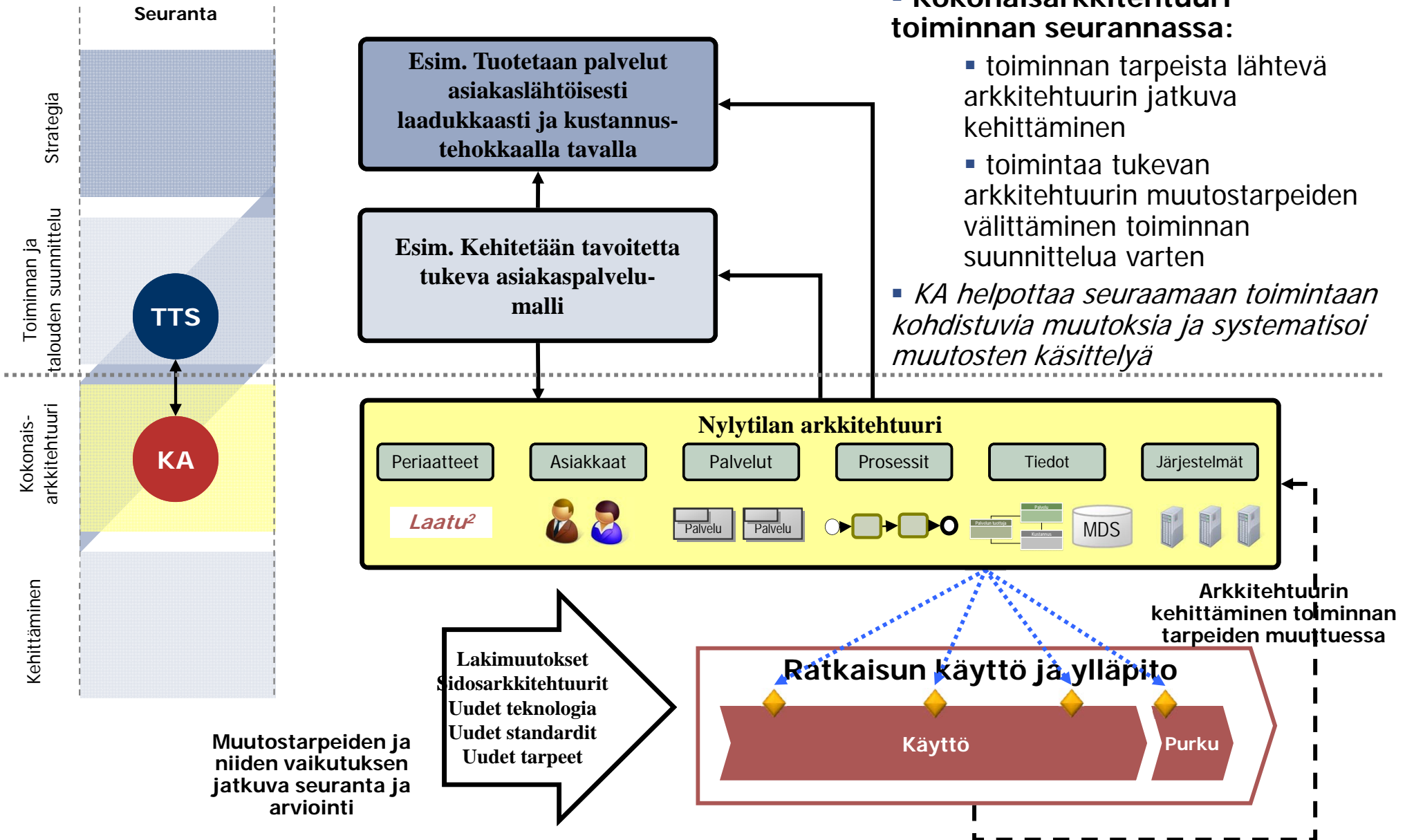
Kokonaisarkkitehtuuri ja kehitys

▪ Kokonaisarkkitehtuuri kehittämisen ohjaajana ja laadunvarmistajana:

- tavoitetta tukevan arkkitehtuurin toteutumisen varmistaminen kaikissa kehitystyön vaiheissa
- tavoitetta tukeva arkkitehtuurin muutoksenhallinta
- *KA auttaa varmistamaan että kehitystyö noudattaa tavoitetta*

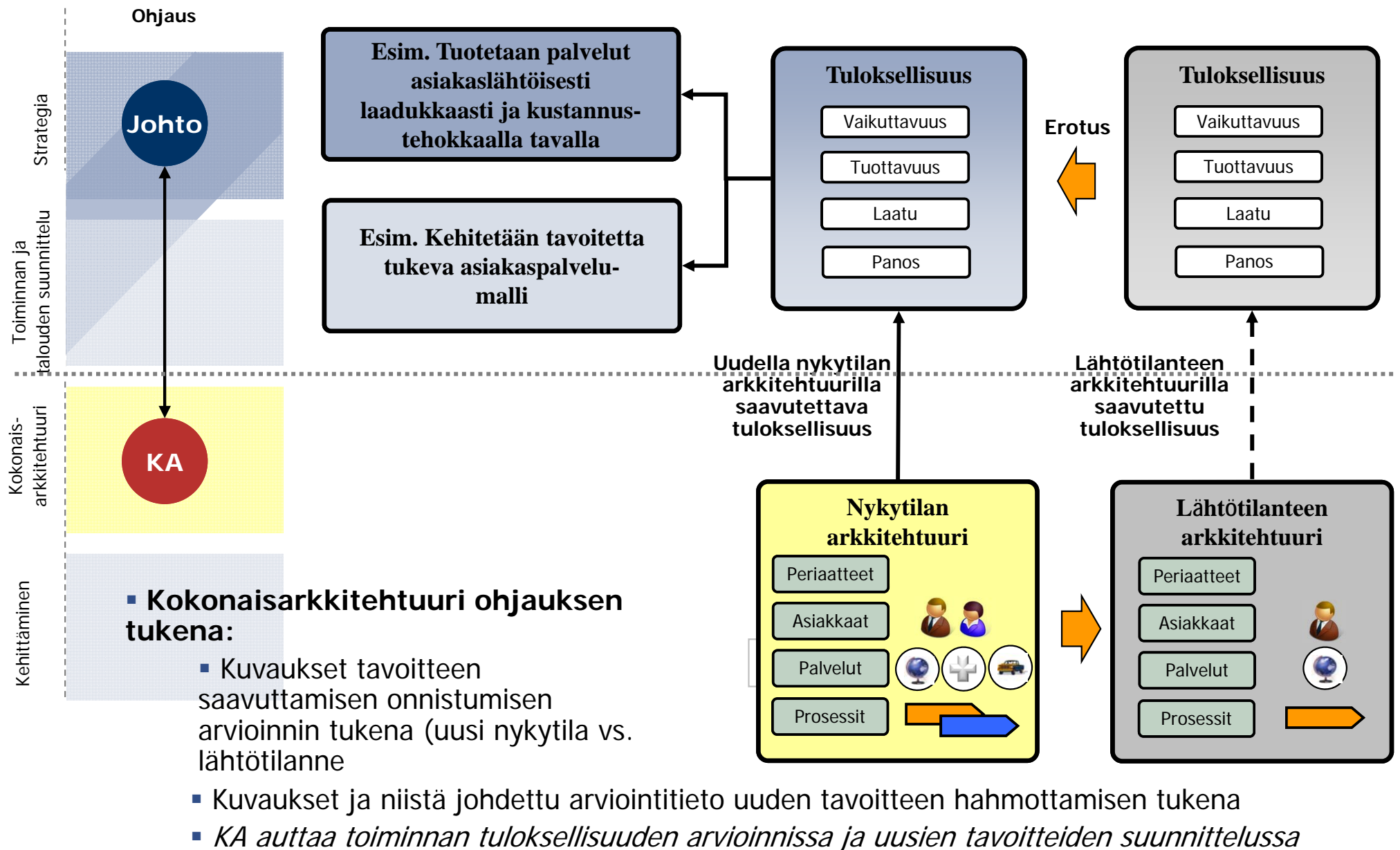
Kokonaisarkkitehtuuri ja toiminnan seuranta

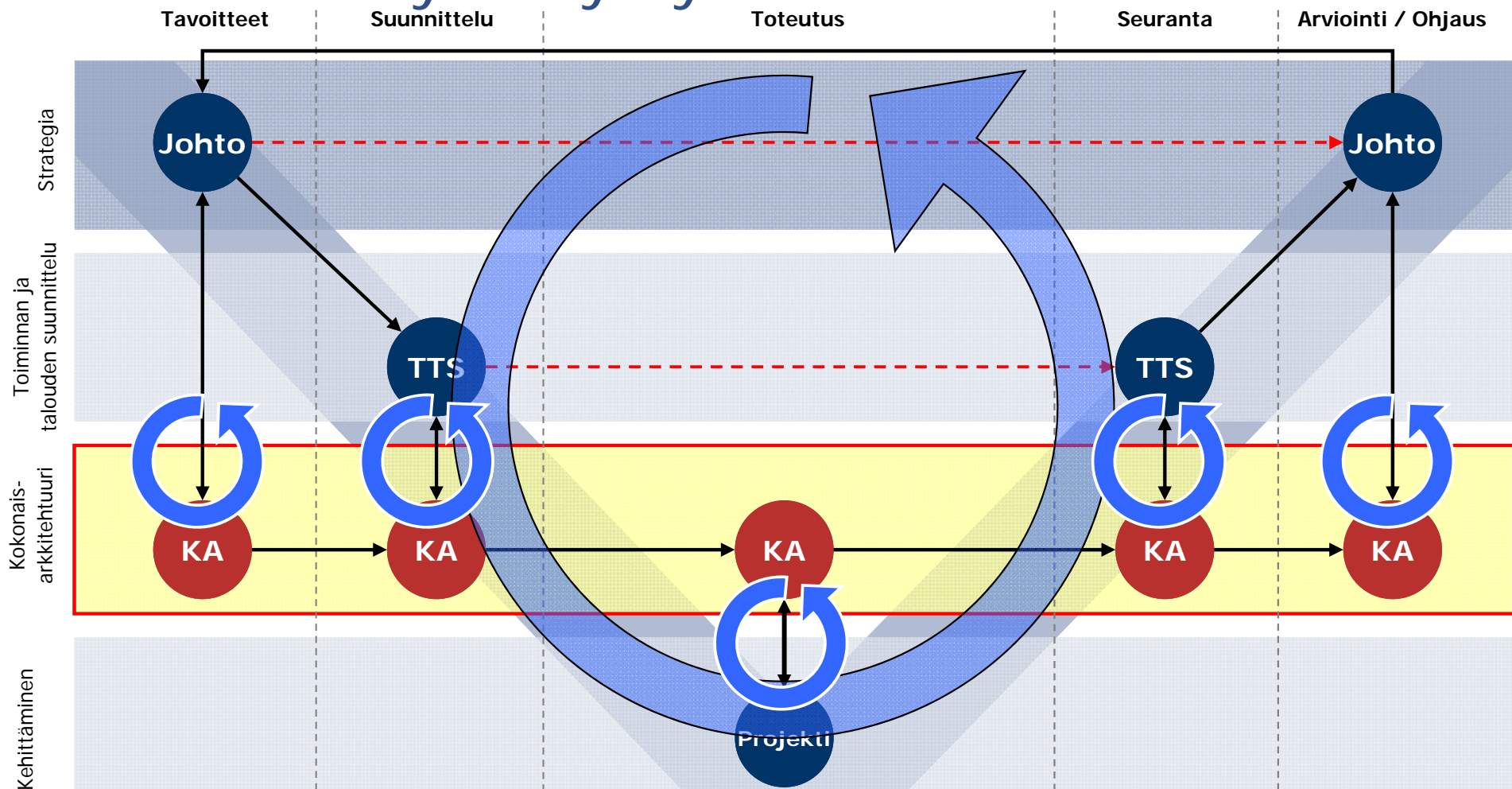
▪ Kokonaisarkkitehtuuri toiminnan seurannassa:

- toiminnan tarpeista lähtevä arkkitehtuurin jatkuva kehittäminen
- toimintaa tukevan arkkitehtuurin muutostarpeiden välittäminen toiminnan suunnitteluun varten
- *KA helpottaa seuraamaan toimintaan kohdistuvia muutoksia ja systematisoi muutosten käsittelyä*

Kokonaisarkkitehtuuri ja arviointi / ohjaus

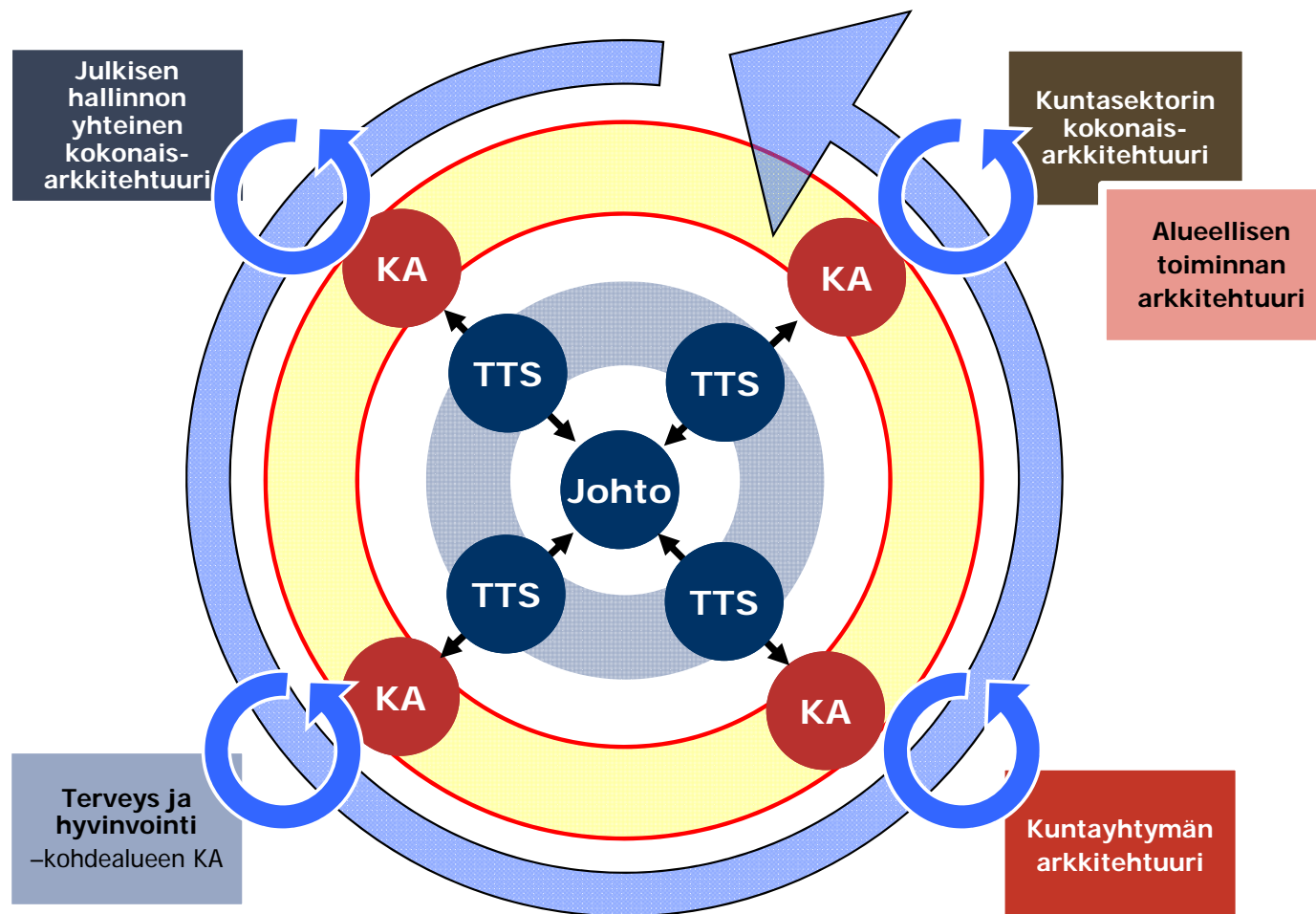

KA-työn hyöty hallintamallin avulla

- **Arkkitehtuurin hallintamalli;** Yhtenäinen joukko hallintaprosesseja, joilla suunnitellaan jatkuvan toiminnan ja ICT-ympäristön keskeinen kehittäminen ja varmistetaan tavoitteiden toteutuminen sekä riittävä tiedon tuottaminen johtamista, toiminnan ja talouden suunnittelua sekä kehitystyötä varten
- **Hallintamalli = sovittu tapa miten arkkitehtuuria organisaatiossa käytetään → varmistuskeino tavoitteiden toteutumiselle ja saavutusten arvioinnille**

Sidosarkkitehtuurien hallinta

- **Arkkitehtuurin hallintamalli**; Yhtenäinen joukko hallintaprosesseja, joilla seurataan toimintaympäristön sidosarkkitehtuureja ja kommunikoidaan niiden kanssa
- **Hallintamalli = sovittu tapa seurata sidosarkkitehtuureja ja niiden linjausten soveltamista organisaatiossa ja välittää omat tarpeet yhteiseen arkkitehtuurityöhön → varmistuskeino yhteisten tavoitteiden huomioimisella ja muualla tehdyn hyödyntämiselle)**

KA-toiminnan käynnistämisen sudenkuoppia

1. Organisaatiolla ei ole laatukulttuuria
  - KA on laatumenettely. Organisaatiossa ei ole yleisesti sitovia laatumenettelyjä, kukaan ei seuraa sovittujen menetelmien noudattamista, poikkeamista ei seuraa mitään. Usein on jouduttu aloittamaan projektisalkunhallinnasta
2. Ei saada johtoa ja toiminnan kehittämisen avainhenkilöitä sitoutumaan
  - Kokonaisarkkitehtuuri jää IT-arkkitehtuuriksi. Sillä ei kehitetä toimintaa vaan "härveleitä"
3. Yritetään liikaa
  - Lähdetään liian kunnianhimoisesti liikkeelle, uuvutaan kesken matkan. Ei tiedosteta, mitä osataan ja mitä ei, ei hyödynnetä olemassa olevaa osaamista
4. Ei resursoida riittävästi
  - Ei varata toimintaan riittävästi resursseja – siihen vanhaan tapaan kyllä yleensä riittää (kun kukaan ei osaa antaa sille sohlaukselle tämmöistä hienoa nimeä)
5. Projekti – ei jatkuva toimintatapa
  - KA-toimintaa kehitetään projektina, siitä ei alusta asti yritetä saada jatkuvaa toimintatapaa

Kiitos!

vm.fi

yhteentoimivuus.fi

wiki.kuntait.fi

kuntait.fi

jhs-suositukset.fi

Lisätietoa

tommi.oikarinen@vm.fi

jukka.uusitalo@vm.fi